

MAY 1 3 1983

1983

СКАНДИНАВСЬКІ ВІСТІ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОРГАН
УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

M.54

SKANDYNAVSKI VISTI

INFORMATIONSTIDSKRIFT FÖR
FÖRENINGEN UKRAINSKA SÄLLSKAPET

FÖRENINGEN UKRAINSKA SÄLLSKAPET

BOX 32

СТОКГОЛЬМ

101 20

STOCKHOLM

Sweden

diasporiana.org.ua

На правах рукопису

С К А Н Д И Н А В С Ь К І В І С Т І

РІК . 29. Видає і редагує Управа Української Громади у Швеції. Ч. 54

Громадський інформаційний кварталник. Квартал: Перший і другий 1983 р.

З СВІТЛИМ ПРАЗНИКОМ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ ШЛЕМО
НАШІ НАЙСЕРДЕЧНІШІ ПРИВІТАННЯ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ
НА БАТЬКІВШИНІ, НА ЗАСЛАННЯХ, У ТЮРМАХ І КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ
ТАБОРАХ БЕЗБОЖНИЦЬКОЇ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ТА В САТЕЛІТНИХ
КРАЇНАХ. ВІТАЄМО НАШИХ ДРУЗІВ, ЧЛЕНІВ УПА ТА ОУН, ВІТАЄМО
ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНІШИХ ІЄРАРХІВ ТА ВСЕ ДУХОВЕНСТВО УКРАЇНСЬКИХ
ЦЕРКОВ. ВІТАЄМО СУСПІЛЬНО-ГРОМАДСЬКІ УСТАНОВИ, ВІЛЬНУ УКРАЇНСЬКУ
ПРЕСУ, НАУКОВИ УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ, ТА ВСІХ УКРАЇНЦІВ В РОЗСІЯННІ
СУШИХ, ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ ТА ВСІХ УКРАЇНЦІВ У ШВЕЦІЇ, НОРВЕ-
ГІЇ, ДАНІЇ І ФІНЛЯНДІЇ.

Х Р И С Т О С В О С К Р Е С І

УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ У ШВЕЦІЇ
м. СТОКГОЛЬМ.

ДУМКИ ПІД ЗВУКИ ВЕЛИКОДНІХ ДЗВОНІВ

У велике свято Воскресіння Христового, коли лунає голосне роздзві-
ння, вістуюче перемогу Христа, перемогу життя над смертю, радіє весь
християнський світ. Люди спішать до храмів, щоб помолитися воскресло-
му Христові, а в тайниках своїх душ і сердець переживають глибоку ра-
дість з вияву всемогутньої Божественної сили Христа. Бо Він умер на
хресті, був похоронений і воскрес, щоб покласти тривкі основи христи-
янства на землі, а своїм воскресінням підтвердив існування вічного жи-
ття. "Я є воскресення й життя. Хто вірує в мене, хоч і умре, житиме.
І всякий, хто живе й вірує в мене, не вмере по вік". /Іоан 11. 25-26/.

Як важливими знаходимо ці слова Христа в сучасному світі, котрий
прямує щораз то ширшими шляхами декаденства, розгульності й безбожжя.
"Бог умер!" - таке блюзнірське твердження можна сьогодні почути не ті-
льки з уст брудних гіпівських "мудрагелів", але, й на превеликий жаль,
теж із уст інтелектуалістів.

Воює з Богом сьогодні не тільки комунізм, як носій воюючого атеї-
зму, але й в меншій мірі ведеться боротьба проти Бога у вільному сві-
ті, де повну свободу слова й друку використовують широкогранно бага-
точисленні розкладницькі сили, які посилено затроюють молодь безбож-
жям, і докладають всіх зусиль, щоб розхитувати, деморалізувати й роз-
кладати християнство. Не диво, що в таких умовах розпанується без-
звір'я та пасивний індіферентизм не тільки у відношенні до християн-
ської релігії, але й до всіх релігій, які існують на землі.

"Релігія в сучасному модерному світі не цікавить інтелектуалістів,
ані молодь" - чується сьогодні із університетських катедр. "Релігія
це пережиток" - галасують люди, повторюючи мов папуги цю давню вже
вклепану фразу комуністичної збанкрутованої ідеології.

"Великі інтелектуальні уми не вірили в Бога, а модерна філософія
й наука відкидають існування Бога" - голосять модерні псевдо-інтелек-
туалісти, не завдавши собі труда простудювати уважливо історію філосо-
фії, щоб побачити, що великі мислителі були віруючими людьми. згада-
ти б тільки Декарта, Ляйбніца, Паскаля, Канта, Фіхте, Шеллінга, Геге-
/ля,

Локка. Чи не зробив Кант більше для релігії у своєму часі, як усі його теологічні опоненти? Шарль Ренов'є, французький філософ визнавав Бога й безсмертя душі. Еміль Дургам, проф. Сорбони, автор видатних соціологічних праць дефінює релігію як форму суспільного життя. Релігія це не тільки система зображень, але реальна сила, яка діє на людину. Ця сила переростає людину й підтримує її в житті.

Навіть Ернест Ренан, автор знаменних праць, які, не зважаючи на не одну свою ризиковну й гостро дискутовану гіпотезу, були визнані блискучими творами синтетичної французької гуманістики, втративши віру, зберіг для неї пошану, вказуючи, що "Бог це ідеал", а "релігія є найшляхетнішою людською річчю". Хіба ж не навчав наш великий філософ Григорій Савич Сковорода, що вірити в Бога це значить зовсім йому віддатися, жити за його законами. Але для того треба пізнати Бога, а щоб його пізнати, треба пізнати самого себе. На основне питання, що таке Бог? — Сковорода відповідає, що це Найвища Істота, яка не має властивого собі імени... Початок і кінець це те саме, що Бог і вічність... "Існування Бога як вічності є поза всякою критикою" — говорить психолог Карло Г. Юнг у своїй праці "De problemes I'ane moderne".

Духова порожнеча, яка існує в західному світі, сильно сприяє зростанню тих тривожних факторів сучасного модерного часу, про які було згадано вище. Людина нашого часу станула вже на Місяці, вона плянує далші лети на інші планети нашої соняшної системи, але, водночас, за словами Дірсена, вона зтрачує свою духовність. До голосу в житті людства прийшло забагато деконструктивних сил, і людство плутається та загублюється в широкому лабіринті своїх цивілізаційних здобутків, забуваючи про своє вище призначення, дане йому Богом. Каміюс каже, що молоде покоління, ввійшовши в життя, яке позначається захитанням духовних вартостей, найшлося у відкритій психологічній суперечності зі собою, а цю суперечність, уміло використовують різномірні розкладницькі елементи, щоб до решти нівечити мораль цього покоління.

Людина нашого часу є втомлена, подразнена й вона борсається у своїх сумнівах. Вона намагається віднайти себе на заплутаних манівцях сучасної епохи, старається збагнути своє призначення і губиться в пошуках відповіді на вічно турбуючі питання її незаспокоєного ума. Прагматизм, гуманізм, позитивізм, релятивізм, ідеалізм, матеріалізм, реалізм, універсалізм і т.ін., — це не лише стстеми, народжені й виплекані людським умом, це теж виразники вічно незаспокоєного людського ума.

Чи драма Гете "Фавст" є тільки драмою?! Чи не змалював у ній безсмертний поет оте вічне прагнення, оту вічну жадобу пізнання, зглиблення недосяжних людині таємниць всесвіту, оте її вічне намагання вийти поза межі її можливого, йти вперто й фанатично з легендарним завзяттям Галілея, який з подивугідною впертістю повторяв до кінця свого життя "Erpur si nuove?"

Леонардо да Вінчі потребував делечі для внутрішньої своєї душі, свого мікрокосмосу, потребував таємниць, щоб їх перемагати. Це та фавстівська сила, яка "die das gute will, und das böse zchaft" /що хоче добре, а творить зло/, що її невільникми стають часто поневолі вчені й винахідники. В розгоні химерних цивілізаційних процесів культивування безвір'я знаходить дуже пригожий ґрунт. "Я не бачив Бога в космосі" — заявляє советський космонавт, повернувши з космічного лету. Один із сучасних французьких письменників увесь час із гордістю заявляє: "Я є перший логічний атеїст". Проф. Тойнбі бачить теперішнє людство виразно поділене на два великі ворожі табори, між котрими прорита глибока прірва. Проф. Сорокін твердить, що "духова криза зробилась повсюдна й охопила майже всю культуру та суспільство від низів аж до верхів.

"Нехай не тривожиться серце ваше: віруйте в Бога й у мене віруйте!" — сказав Христос за свого земного життя. Поєднуймо ці його слова зі словами нашого великоднього привіту "Христос Воскрес!" у радісний празник Христового Воскресіння, велике Свято перемоги Божої Правди, перемоги віри й надії!

М. МАГНІР

Христос воскрес! — воскресне правда
На стид і сором всім катам;
Не буде ж вічно в нас неправда,
Засвітить сонце правди й нам!

Христос воскрес! — хоч ще недавно
На смерть ганебну мусів йти;
Воскресне правда ясно, славно,
Хоч стережуть її кати.

Христос воскрес! — по Україні
Весела пісня гомонить;
Несеться пісня по руїні,
Народ співає, хоч терпить.

Прийди воскреслий Божий Сину,
І нашу доленьку побач,
Потіш українську дитину,
Або із нею враз заплач.

Голодні діти, мама й тато,
Співають днесь: Христос воскрес;
Прийди, Месіє, нині свято,
Прийди на землю із небес.

Не вчуєш тут воскресних дзвонів,
Стоїть дзвіниця в нас німа;
Забрали дзвони всякі гуни,
А на нові гроша нема.

Лиш пісня наша мила, гарна,
Несеться нині до небес:
Воскресне правда щира, ясна,
Христос воскрес! Христос воскрес!!

До наших читачів.

Ось тут Вам чергове число СКАНДИНАВСЬКИХ ВІСТЕЙ. Виходить це число в 50- річницю лихоліття голоду на наших землях, тому й присвячене, тобто більшість статей присвячена тим подіям. Зараз переживає Скандинавія, а зокрема Швеція чергові провокативні акції із сторони Великого й могутнього сусіда в формі нечуваного порушування границь суверенної й нейтральної держави підводними лодками. Народи поневолені Москвою знають вже від давен давна, що московський імперіялізм не мож зупинити нічим іншим крім силою, та рішучістю боронити свою незалежність. На цей рік припадає також 1 000- ліття як наш нарід прийняв віру Христа. В діяспорі, де лише проживають українці відзначаємо ці події. Слідзгадати, що 1000- ліття Хрищення Руси- України перетворила Советська влада на річницю появи РУСКАВО ЯЗИКА - старославянської мови.

На нашого відкритого листа до Папи Івана- Павла II з 21 квітня 82р немає покищо відповіді. Подібного листа висилаємо до Архиепископа Польщі Юзефа Глемпа, щоб і він допоміг припинити руйнування наших церков на терені Польщі. Надіємось що так і Святіший Отець Папа, як і Архиепископ Ю. Глемп доложуть всіх сил, щоб більш не руйнували наших релігійно- культурних цінностей. А від наших католицьких кіл зокрема від духовних осіб, що мають звязки з Ватиканом ждемо підтримки в наших скромних домаганнях.

подаємо до відома нашим читачам, що під цю пору маємо на терені Швеції, крім головної У. Громади, об'єднання- філії в трьох містах, а то в Еребро, Мальме і в Стокгольмі. Усі наші об'єднання працюють ідеально, понадпартійно і в взаїмному порозумінню між собою. Тим самим й слід згадати, щоб на будуче не було жодних непорозумінь, що Управа Української Громади в Швеції не привязана до жодного партійного середовища, та що не бажає, щоб наші зібрання, чи святкування річниць і подій були використовувані хоч яким релігійним, чи теж партійно- політичним середовищем.

Ред.

== ==

Редакція застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову. Статті підписані авторами висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Передруки дозволені з поданням джерела.

Редакція С В.

КОМУНО-МОСКОВСЬКИЙ ЗЛОЧИН В УКРАЇНІ - 1933 РІК
=====

П'ятдесят літ тому, в 1933 році, понад сім мільйонів людей загинули з голоду в Україні. Цей голод був цілком штучний; він був зорганізований російським комуністичним кольоніальним режимом на безпосередній наказ самого Сталіна.

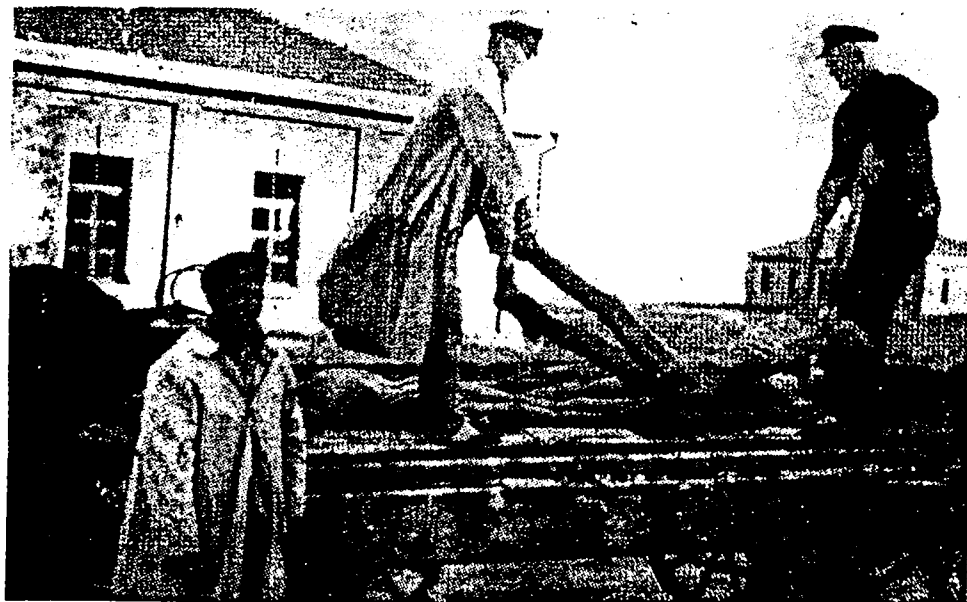
Цей брутальний, обміркований злочин є нечуваний в аналах людської історії. Його хіба можна порівняти до гітлерівської ліквідації шість мільйонів жидів.

Сім мільйонів жертв - це є число, що настільки неймовірне, що майже не хочеться повірити в достовірність його. Отже, щоби не попасти в пастку пропаганди, в яку можна було б й не повірити, нехай незаперечні факти говорять самі за себе:

1. - Факт: згідно з офіційними даними, приблизно 32 міл. людей замешкали на Україні в 1927 році.

2. - Факт: населення України в 1939 році, отже перед вибухом Другої Світової Війни, начисляло 28 мільйонів! Ці цифри вказують на поважну прогалину в населення на майже 12 мільйонів, коли врахувати нормальний демографічний зріст.

3. - Факт: в 1932-ім році Україна, яка колись була знана як "продуцент хліба для всієї Європи", мала урожай на 18 міл. тон збіжжя, що вистачало б прогодувати населення 55 міл. людей протягом цілого року!

Підбирають трупів по селах України в 1933 році

Чому Сталін Вважав за потрібним вимордувати понад сім міл.українців?

В 1918-ім році Україна проголосила свою самостійність і створила Українську Народню Республіку. Багато держав Європи визнали легітимний та суверенний український уряд і увійшли з ним в дипломатичні взаємини. Однак, російська імперія, керму якої перебрали большевики, вислала свої війська на Україну, щоби збройною окупацією здушити й знищити українську самостійність і державність.

Незалежна Українська Республіка не могла втриматися проти цієї навали, тим більше, що большевики мали підтримку моральну й посередню мілітарну допомогу Антанти. Вже на початку 1920-тих років Росії вдалося знову заложити свою імперіялістичну владу в Україні.

Все таки, Україна продовжувала в її доступний спосіб свою визвольну боротьбу. В народі постав широкий спротив до большевицької імперіялістичної політики, зокрема до насильної колективізації. Ще перед 1933 роком було чим-раз виразніше, що сталінська програма насильної колективізації цілком провалилася. В Україні, колективізація не була тільки економічною справою нового рабовлаництва, але й також це була большевицька формула розв'язки т.зв. "національної проблеми в Україні", в якій Сталін був визнаний "знавець". Його "нагальний лік" до цієї проблеми був такий: знищити найбільш національно свідомі верстви в Україні - інтелігенцію та освічене селянство й таким чином стероризувати морально решту населення, приневолюючи всіх підкоритися кольтоніяльній владі. І, власне, штучний голод став найголовнішим засобом цієї перфідної російської кольтоніяльної політики. Ціла Україна була поставлена на призволяще голодової облоги!

Виморені діти в трупарні - 1933 р.

Одна четверта частина населення України вмерла голодовою смертю в ці жахливі роки московського геноциду в Україні - 1932 - 35. Для остаточного порівняння величі цього ганебного злочину проти людського життя, проти народнього Права, - це така велика кількість голодом замордованого народу в Україні, скільки на сьогоднішній час начисляється мешканців у Швеції! Чи можна уявити собі Швецію обезлюдненою від 7 - 8 мільйонів мешканців? Питання є гіпотичне й ляконічне, але з досвіду української історії то навіть і на таке питання можна знайти відповідь. Бо Москві потрібна тільки територія, раби самі виростуть!

Український народ не забуде НІКОЛИ про лихоліття 1933-35 років, коли жертвами штучно викликаної голодівки виморено понад 7 мільйонів населення. ЗЕМЛЯЧЕ! Йди й розкажи світові, про те як Україна, пів століття тому назад, покрилась неповинними жертвами, на приказ московських окупантів.

External Representation of the Ukrainian Helsinki Group

P.O. Box 770, Cooper Station, New York, N.Y. 10003

Від редакції: Передаємо відкритого листа советських політв'язнів до президента США Р. Рейгана. Звертаємо увагу читача, що більшість в'язнів це наші земляки. Переклад листа Надії Світличної.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ПРЕЗИДЕНТА США П.РОНАЛДА РЕЙГАНА

Шановний пане Президенте!

Мешканцєві Заходу часом дуже важко уявити ту атмосферу безправ'я в якій існують сьогодні в'язні радянських політичних таборів. Останнім часом /кінець 1981-перша половина 1982 р./ різко пожорстокішав режим нашого утримання, що змушує звернутися до Вас. Можна припускати, що це "закручування гайок", чи, як говорили в сталінські часи, "затиск", є наслідком як окремих виявів поганьблення режиму /Польща, Афганістан/, так і загальної кризи системи - незмінні супутники старіючої тиранії, жорстокість і абсурд пронизують сьогодні всі сфери нашого життя, нашого арештантського буття.

18 квітня 1982 року за святкування Святого Великодня просто з-за скромного арештантського столу, де зібралися для молитви і великодньої трапези чотирнадцять в'язнів, було кинуте на півмісяця до карцеру як "організаторів зборища" в'язнів М.МАРИНОВИЧА, В.НЄКІ-ПЄЛОВА, М.РУДЕНКА. Дивна річ, святкування Воскрєсіння Христового потрактували "зборищем", яке треба розігнати. Нам важко уявити, що в світі може існувати інша така тюрма, в якій виконання релігійного обряду карали б жорстоким карцером. Навіть у 1932 році в сталінському Соловецькому таборі особливого призначення було дозволено не тільки Великодню літургію, а й хресний хід.

13 лютого 1982 року невідомо за які прогріхи, як можна припустити, за видання на Заході збірки віршів, позбавили групи інвалідності, а отже, визнали придатним для виконання важкої фізичної праці інваліда П Світової війни з тяжким пораненням хребта Миколу РУДЕНКА. У березні 1982 року з абсурдного й аморального приводу - за невиконання норми виробітку - позбавили побачення з дочкою, першого можливого побачення за десять років, в'язня Володимира БАЛАХОНОВА. Знущання карцером стають повсякденністю, побутом, адже туди можна кинути кожного з будь-якого, найнікчемнішого приводу: за незастебнутий гудзик, за вихід з робочого місця за десять хвилин перед закінченням /хоч ти й виконав денну норму/, навіть, як це сталося з в'язнем Олександром ОГОРОДНІКОВИМ, за те, що, перебуваючи в тім самім карцері, поділився ложкою баланди з товаришем, який того дня за умовами режиму мусів сидіти на хлібі й воді.

Так само часто й легко нас позбавляють найдорожчого - побачення з родичами. А це дуже тяжке покарання, адже побачення належить не раз на тиждень чи місяць - раз на рік. У лютому-квітні 1982 року з різних абсурдних "приводів" позбавили побачення Олесь ШЕВЧЕНКА /також за святкування Великодня/, Віктора НІЙТЦОО та ін. Родичів Генріха АЛТУНЯНА, Нораіра ГРИГОРЯНА й Ол. ОГОРОДНІКОВА, які дісталися до табору за тисячі кілометрів, повернули назад, так і не давши побачень: у першому випадку нібито не знайшлося вільного приміщення, ГРИГОРЯНА напередодні запроторили до карцеру, дружині ОГОРОДНІКОВА заявили, що побачення їм не можуть дати, оскільки їхній шлюб зареєстровано тільки в церкві.

Репресії й злигодні підстерігають нас на кожному кроці. Наше листування піддають найжорстокішій ідеологічній цензурі, наші листи безсоромно конфіскують /для цього досить лише "підозрілий за змістом"/ або "зникають по дорозі"; за кілька років до табору не дійшов жоден лист із-за кордону, "підозрілими за змістом" стають і самі відправники, внаслідок чого крізь густе сито цензора проходять в основному тільки листи від родини.

Конфіскації, які вчиняють у таборі, блюзнірські й абсурдні: у поетів конфіскують їхні вірші, у вірних - записи молитов, у в'язня В.НСКІПЕЛОВА конфіскували, знов-таки як "підозрілу за змістом" Загальну Деклярацію Прав Людини, яку надіслала йому дружина в листі. У таборі заборонено користуватися і вилучено у в'язнів Біблію та іншу релігійну літературу. Полювання за словом доведено до безглуздя до вихоплювання з рук кожного клапця паперу, кожного рукописного рядка.

Часто трапляється й те, що можна назвати ідеологічною помстою. Незалежна позиція в'язня та його участь у колективних протестах, особливо підписання правозахисних документів і звернень, які можуть бути опубліковані на Заході, роблять цю людину відкритою для широких репресій аж до ув'язнення на кілька місяців до табірної тюрми або навіть на кілька років до спецтюрми в місто Чистополь. Так, наприклад, однією із справжніх причин запроторення у вересні 1981 року до Чистопольської тюрми в'язня Дана АРЕНБЕРГА була його спроба /в легальний спосіб!/ надіслати поздоровчу телеграму прем'єр-міністрові Ізраїлю БЕГІНУ у зв'язку з обранням його на цю посаду.

Щодо закордонних публікацій, то саме зараз співробітники КДБ провадять репресії серед в'язнів з приводу нашого звернення до Вас, пане Президенте, у зв'язку з Вашою інаугурацією. В'язневі Антанасові ТЕРЛЯЦКАСУ висловили погрозу, що він і інші автори цього звернення можуть дістати за нього новий термін.

Розправи зазнали всі шістнадцять учасників "страйку відчаю", що відбувся слідом за відмовою табірної адміністрації терміново викликати лікаря-фахівця до тяжко хворого /гострий нефрит/ Віктора НЕКІПЄЛОВА, який швидко знесилювався. В'язні все ж домоглися приїзду лікаря, та не малою ціною! ІО чоловік було кинуто до карцера, звідки трьох із них: Г.АЛТУНЯНА, О.ОГОРОДНІКОВА, М.РУДЕНКА - помістили до ПКТ. Через місяць, просто з лікарняного ліжка, туди ж перевели й НЕКІПЄЛОВА. В'язня Ю.ФЕДОРОВА повернули до табору особливого режиму.

Ланцюг подібного беззаконня можна продовжувати без кінця, пане Президенте. Вони настільки поширені, що слід говорити вже не про порушення прав людини, а про заздальгидь продуману нелюдськість, про фізичні й моральні тортури, про тероризування духу та про моральне зневажання культури.

Це спонукує нас піднести питання, з яким ось уже десять-шістнадцять років зверталися до світу наші попередники - про міжнародне інспектування радянських політтаборів. Безстороння комісія незалежних і безпартійних західних гуманістів - письменників, адвокатів, відвідавши табори будь-якої країни, хай то буде Ольстер, ПАР чи СРСР, могла б зробити авторитетний висновок про контингент в'язнів, а отже, про моральне право уряду цієї країни звинувачувати інших у пенітенціарному придушенні інакодумства.

Знаючи Вашу рішучість у захисті свободи і світового гуманізму, пане Президенте, ми звертаємося до Вас з проханням сприяти створенню такої комісії, ми хочемо, щоб до проекту "Істина", який Ви здійснюєте, ввійшли й факти про радянські політтабори. Будь-яким зручним для Вас шляхом - хай то буде мадридська зустріч чи прямі переговори - Ви могли б сприяти очищенню світу від цієї жорстокої скверни. Наявність політв'язнів у наші просвітницькі дні є таким самим анахронізмом, як, скажімо, работоргівля. Прихильникам примату морального в усьому світі давно вже очевидно, що жодних заходів чи сфер довір'я не можна поширювати на країну, яка зачинає в тюрми і табори політичну, національну, релігійну і моральну опозицію.

З глибокою повагою в'язні табору № 36 - Кучино:

Генріх АЛТУНЯН, Волод. БАЛАХОНОВ,
Нораір ГРИГОРЯН, Мирослав МАРИНОВИЧ,
Віктор НЕКІПЄЛОВ, Віктор НІЙТЦОО,
Ол. ОГОРОДНІКОВ, Микола РУДЕНКО,
Антанас ТЕРЛЯЦКАС, Олесь ШЕВЧЕНКО.

Переклала з російської мови Надія Світлична

Джерело: газ. "Русская мысль" за 17 лютого 1983 р.

Від редакції:

На сторінках 10- 20 передрукуємо деякі статті із ЗБІРНИКА МАТЕРІЯЛІВ, 1933- 1983 виданого Крайовим Комітетом Відзначення 50- ліття Штучного Голоду в Україні 1932- 1933.

Рівночасно закликаємо ВСІХ, НЕ ЗАБУВАЙТЕ НІКОЛИ, Та РОЗКАЗУЙТЕ ВСІМ про те як загарбники із Москви виморили голодом 6- 8 мільонів нашого населення.

**КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ЛІТТЯ ШТУЧНОГО ГОЛОДУ
В УКРАЇНІ 1932-1933**

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ 1933 – 1983

Central Co-ordinating Committee
of Ukrainian Organizations
49 Linden Gardens,
London, W2 4HG
Great Britain.

**NATIONAL COMMITTEE TO COMMEMORATE THE 50th ANNIVERSARY
OF THE ARTIFICIAL FAMINE IN UKRAINE 1932-1933**

П. ПИЛИПЕНКО

В 50-ЛІТТЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ГОЛОДОМОРУ 1933 РОКУ

"Якщо забуду тебе, Єрусалиме,
Хай всохне правиця моя..."

У цьому 1983 році українці у вільному світі відзначають 50 років з часу небувалої в історії багатьох народів голодоморної трагедії України в 1933 році. Ми вшановуємо й увіковічнюємо пам'ять багатомільйонових жертв українців так недавно виморених не лише тим одним найважливішим, але трьома голодоморами, організованими Москвою в Україні і на українській Кубані в 1921-1922, в 1932-1933 та в 1946-1947 роках.

Пригадуючи це голодоморне винищення понад 7 мільйонів українців в одному лише 1933 році, ми не сміємо не згадати, як того хочуть і навчають нас наші вороги, ще й перший і третій подібні голодомори на Україні та винищену ними ще більшу кількість українців. А вшановуючи жертви цих трьох голодоморів, ми зобов'язані морально й національно вшанувати й увіковічнити ще й інші мільйонні жертви нашого народу, що їх знищили московські народовбивці за 60 років свого панування на Україні своїми масовими розстрілами в катівнях ЧК-НКВД-КГБ, у смертоносних концтаборах, на будівництвах Біломор-каналів та на імперських війнах ССРСР.

Саме тепер ми повинні не тільки пригадати собі та вшанувати всі ті незлічимі жертви нашого народу-великомученика і всі ті страхіття комуністичного пекла в ССРСР, а ще й широко та голосно розповісти про них вільним народам у країнах нашого поселення. В цьому зарисі необхідно пам'ятати також про теперішній смертельно-загрозливий стан українського й інших поневолених Москвою народів у ССРСР, яких кремлівські людомори намагаються усіма способами насильно зліквідувати національно разом з їхніми мовами й культурою, себто повністю їх зрусифікувати /особливо ж українців!/ і проголосити їх всіх єдиним "советським" народом, тобто московським, з його "общепоняткою" мовою та комуністичною диктатурою.

Перестерігаємо вільні народи про те, що всі ці страхіття й багатомільйонові жертви українського й інших поневолених Москвою народів можуть зазнати й вони, і то вже незабаром, якщо будуть поневолені своїми й московськими комуністами. Бо якраз тепер московські імперіялісти й шовіністи найбільш явно прагнуть поневолити всі народи і підпорядкувати їх системі.

Діючи в цьому напрямі, Москва у властивий собі спосіб уже сьогодні тероризує, знесилює й паралізує вільні народи, їхні уряди і їхню волю до боротьби, щоб вкінці уподібнити їх до зачарованих і спаралізованих зайців. Зокрема Андропов продовжує цю довготри-

валу пропаганду Москви на Заході про советський "рай" в ССРСР, замовчуючи з усією старанністю причетність Москви до всіх раніших і теперішніх злочинів. Виступаючи з такою пропагандою на Заході, - надзвичайно успішною й корисною для Москви, - КГБ і його пропагандистські агенти зараз стверджують, замість попереднього "заперечування", цю відому на Заході правду про голодоморні, концтабірні й інші страхиття в советському "раю", одначе винними за ці злочини роблять не кого іншого, але самі поневолені народи. Цю кремлівську зміну "райської" пропаганди із заперечення на визнання з обвинуваченням поневолених народів стверджують такі разючі приклади: за Сталіна московська пропаганда категорично заперечувала зорганізований Москвою голод на Україні в 1933 році, бо, мовляв, "жодного голоду в Україні 1933 року не було, натомість були деякі труднощі в розвитку соціалістичного будівництва"; однак пізніше, почасти за Хрущова, а вже найбільше за Брежнєва пропагандист КГБ В. Гросман цілком правдиво описав у 1970 р. страхиття організованого Москвою голоду в 1933 р. у своїй потрясаючій книжці, що появилася п. з. "Усе тече" і яку КГБ поширило в 1970-1972 рр. на Заході аж на 12-ох мовах. Так само на Заході поширено правдомовні писання про терор в ССРСР А. Солженіцина та інших російських авторів. Навіть Хрущов у своїх "Спогадах" згадує про голод на Україні в 1932-1933 рр., про масовий терор в 1946-1947 рр. та про інші звірства, щоб тільки захоронити росіян перед відповідальністю за жахливість їхнього терору над людьми й народами.

Варто пригадати, як А. Солженіцин своєю телевізійною розмовою в Мадриді 19-го березня 1976 р. приголомшив десятки мільйонів слухачів своїм правдивим твердженням про те, що "комуністичний режим винен у вбивстві 110 мільйонів людей в ССРСР. Сто десять мільйонів убитих катами в ССРСР за 60 років їхнього царювання".

Цю жахливу правду на словах А. Солженіцина, добре обізнаного із найбільшими таємницями Кремля, тоді й пізніше КПСС чи КГБ не заперечили, а тією своєю вирахованою мовчанкою вони не тільки підтвердили правду, але ще й додали: отож, трусіться вільні народи і підкоряйтесь нам, бо наколи за спротив в ССРСР наш режим знищив 110 мільйонів людей, то ваших жертв буде ще куди більше - знищимо всіх непокірних!

А всім відомо, що понад 60% із цих 110 мільйонів убитих людей в ССРСР, про які згадує А. Солженіцин та чого не заперечують Кремль і КГБ, були українці! А що українці були і є найзавзятішими ворогами російського імперіялізму, незламними ворогами колективізації та закріпачення селян у ненависних колгоспах, що вони збройно

боронили самостійність України в 1917-1921 рр., тієї України, яка була до того часу і є сьогодні головною базою московської імперії /як царської, так і комуністичної/, тому московські народовбивці й винищили стільки мільйонів українців у 1917-1977 роках.

Більшість із цих 110 мільйонів убитих людей в ССРСР були, без сумніву, українці, що стверджують статистичні обчислення. Якби Україна мала щороку нормальний приріст населення - пересічно 2,1% то тоді, як показують обчислення, в Україні було б у 1983 році не менше 115 мільйонів населення, замість теперішніх лише близько 50 мільйонів, чи навіть менше. А кількість москалів за той сам час збільшилась, як відомо, втричі!

Отже, ніколи не забуваймо про тих ⁶⁵ мільйонів українців знищених московськими народовбивцями від 1917 р., між якими біля 15 мільйонів стали виморені трьома організованими Москвою голодоморами. Гідно й урочисто вшануймо всі ті багатомільйонові жертви нашого народу - великомученика в 50-річчя його найбільшої трагедії і найбільшого злочину Москви, яка тепер прагне цілком зрусифікувати й національно ліквідувати наш народ.

Наш славний поет О. Олесь писав у 1919 р.: "Народе-страднику, навчи нас у вигнанні любити свій Єрусалим..." Бо якщо ми забудемо свій народ і всі його незлічимі жертви, тоді кожен такий "українець" весь "усохне", як той бур'ян-перекотиполе, і стане погноєм чужинців.

Ми ніколи не сміємо забути й ту історичну правду, що в організуванні голоду винні не тільки московські большевики, які були головними творцями й володарями ССРСР, але також їхні добровільні запроданці - українські комуністи, злочини яких правдиво наświetлені в брошурі В. Наддніпрянца п. з. "Українські комуністи, їхня роля у визвольній боротьбі України в 1917-56 роках" /Мюнхен, 1956 р./.

Вони морально й національно завинили перед своїм народом не менше, як чужі вороги! Одначе, слід завжди пам'ятати, що коли б не було російського імперіялізму та комунізму, то не було б між українцями зрадників такого покрою. Головна вістря нашого обурення, протесту й протиставлення необхідно спрямовувати у сам корінь того злочину, а щойно після того й проти яничарів.

Перший організований Москвою голод в Україні й на Кубані був у 1921-1922 рр. Причини й мета його були такі:

- 1/ покарати український народ якнайжорстокіше за проголошення України самостійною державою в 1918 р. та за збройну оборону її волі до 1922 р.;
- 2/ примусити українців голодом і мільйонними жертвами зректися

раз назавжди своєї національно-визвольної боротьби; і
З/у південній Україні й на Кубані виморити голодом наших най-
заможніших хліборобів разом з дітьми, а до їхніх запустілих
хат і господарств переселити московських колонізаторів.

Організацію й проведення того диявольського голодомору в Укра-
їні, на Кубані і на Поволжі, Москва на спілку з українськими кому-
ністами замаскувала "великою посухою" і "недородом хлібів". Ця
названа Москвою "велика посуха" та "недорід хліба" були найбільш
катастрофальні саме в степовій Україні і на Кубані, де мільйони
наших хліборобів були приречені Москвою на голодну смерть. І тому
їм не тільки не давали жодної допомоги, а навпаки - обкладали ве-
ликими податками та нещадним грабунком зерна й інших продуктів
харчування. Робили це спеціальні військові частини, міліція й по-
даткові комісії, а "заградительные отряды" на шляхах до відгород-
женої південної України й Кубані відбирали в голодуючих навіть і
той хліб, який батьки виміняли десь в інших місцях та поспішали з
ним додому, щоб рятувати від смерти своїх дітей.

Коли в Полтавщині в 1922 р. на кожних 100 народжень було 108
смертей, а в усіх її містах - аж 247, себто померлих було у 2,5
разів більше, як народжених, то в південних губерніях України і на
Кубані мільйони опухлих із голоду вмирали тоді в страшних муках
на очах своїх катів. Тисячі божеволіли. Траплялися випадки убивств
й поїдань навіть своїх і чужих дітей! Страхіття того голоду опи-
сані очевидцем Іваном Герасимовичем у його 300-сторінковій книжці
"Голод в Україні" 1921-22 рр., перевиданій у Нью-Йорку В-вом "Го-
верля" в 1973 р., та нашим істориком Романом Млиновецьким. Книжку
Р. Млиновецького перевидано у збірнику СВУ п. з. "Снегірьов і КГБ".

Кількість виморених голодом 1921-22 року можна визначити з та-
ких даних. У виданій у Львові "Українській загальній енциклопедії"
/том 3, стор. 744/ стверджено, що в Україні "голодувало в 1921-22
р. до 10 мільйонів, хоч це не перешкоджало Москві вивозити хліб
із районів голоду".

Представник допомогової організації Нансена в Україні, капітан
В. Квіслінг, очевидець того голоду, засвідчив у своїй телеграмі в
лютому 1922 р., що в Україні /без Кубані/ близько 7 мільйонів лю-
дей "вмирають з голоду в усьому страшному розумінні цих слів". А
весною і літом 1922 р. їх було ще більше. У цих даних не подано
жертв голоду на Кубані. Отже, з цих даних і з описаних страхіть го-
лодомору виходить, що на Україні й Кубані в 1921-22 рр. було вимо-
рено Москвою не менше 8 мільйонів українців, як це подано в "Місії
України" ч. 29 та звірено зі свідченнями А. Солженіцина.

Другий найжахливіший голод був організований Москвою в Україні у 1932-1933 рр., - також лише в Україні і на Кубані з метою:

- 1/ зламати рішучий і одностайний спротив селян колективізації їхніх господарств і їх закріпаченню у колгоспах, і
- 2/ уможливити посилення колонізації протикомуністичної України й Кубані москалями й іншими, насланих на місце виморених голодом українців.

З тією ціллю ще в 1929-1930 рр. була проведена в Україні і на Кубані найжорстокіша ліквідація "куркулів як кляси", себто всіх заможніших селян разом з їхніми дітьми, яких виганяли з хат, дворів, хуторів і сіл навіть взимку на сніг та в яри, чого не робили навіть турки й татари під час своїх наїздів на Україну. Москалі забороняли селянам будь-чим допомагати цим "кулакам", яких масово переселяли на Соловецькі та інші острови чи на будівництво Біломорського каналу, побудованого замореними голодом, холодом і каторгою сотнями тисяч українських селян, подібно як Петербург /нинішній Ленінград/ на кістках запорозьких козаків.

Але ані тією терористичною ліквідацією заможніших селян, ані масовими засланнями до концтаборів української патріотичної інтелігенції і духовенства ліквідованої в 1930 р. УАПЦ, ліквідацією СУМ, СВУ та інших організацій, московські людомори не змогли примусити українських селян та кубанських козаків погодитись добровільно на колективізацію своїх господарств. І тому восени 1932 р. Москва почала організувати другий страшний голод в Україні і на Кубані.

І тоді з кожного господарства, після попереднього великого натурального оподаткування, ворожі кати насильно забрали й вивезли поза межі України геть усі продукти харчування. Цим охоплено також родини членів колгоспів, яких заспокоювали брехнею, що, мовляв, "вам дадуть їсти в колгоспі", а їхнім противникам радили: "Хочеш їсти - йди працювати в колгосп!" Москалі відібрали рушніці в усіх мисливців, щоб вони не могли полювати й харчуватися дичиною, а то й забивати всенародніх катів. Тоді москалі забрали від людей навіть стародавні музейно-родинні козацькі шаблі й пістолі, особливо від кубанських козаків, нащадків запорожців.

А після такого пограбування в селян усіх харчів чекістами, в кого було знайдено приховане збіжжя в соломах чи в землі, того карали ще й 5-річним засланням. Селян грабували навіть з останніх золотих та срібних монет, дукачів, хрестиків, сережок, шлюбних перснів та інших речей родинного значення.

Усі ті небували в історії народів страхіття у 1932-1933 роках в Україні значно перевищили 1922 рік своєю жахливою картиною по всіх

селах і містах нашої Батьківщини. Опухлі від голоду великомученики, що благали хоч скибку хліба, хоч картоплину, хоч її лушпиння або буряків, за якими шукали на смітниках, рясно засівали своїми тілами шляхи та вулиці міст України. Вони масово вмираючи на очах озвірілих катів, які навіть у самому розгарі голоду даліше розшукували частки-залишки захованого збіжжя, м'яса, молочних та інших продуктів і поспішно вивозили їх до Московщини і на Захід, до Європи й Південної Америки, де все це продавали нарочито за безцінь, щоб викликати у світі економічні банкрутства, хаос і революції!

Скільки мільйонів українців виморено голодом у 1933 році? Про це кати та їхні вислужники звичайно мовчать, або значно применшують їхнє число лише до... "2,5 мільйонів на терені УССР", як це фальшиво написано навіть в "Енциклопедії Українознавства" НТШ /стор.152/. А інші подають цифру 5-6-7 мільйонів /без Кубані/, тоді коли сам Й. Сталін на запитання Вінстона Черчіля - "Скільки було жертв колективізації?" - відповів: "10 мільйонів" /Див. його "The Hinge of Fate", стор. 218-219/.

Очевидно, Сталін, без сумніву здорово збрехав, значно зменшивши число жертв колективізації. А обзнайомлений з таємницями Кремля А. Солженіцин у третьому томі свого "Архіпеляг ГУЛаг" уточнив це число до "15-17 мільйонів". Про це він пише в розділі "Приречені" тієї ж книжки. Також його дружина Наталка в Нью-Йорку, в лютому 1978 р., категорично твердила, що "При колективізації... було знищено 15 мільйонів душ". /Див. "Народное Слово", Нью-Йорк, 7 лютого, 1978/.

Майже всі ті жертви колективізації, себто голодомору 1933 року і попередня варварська ліквідація заможних селянських господарств у 1929-1930 рр. були тільки в Україні й на Кубані. Московські селяни не чинили спротиву колективізації, вони віками користувалися не своєю землею, а "общиною", колективною. Всі інші народи ССРСР також не чинили такого рішучого спротиву колективізації, як українці, а тому тільки українців винищували такими голодоморами.

Сьогодні годі заперечувати подані числа А. Солженіциним - жертв колективізації в числі 15-17 мільйонів людей. Із цих не менше 15 мільйонів українців, приблизно 2-3 мл-ни заможніших селян були знищені в 1929-1930 рр., а всі інші виморені голодом у 1932-1933 роках, себто на 4 мільйони більше, ніж у 1921-1922 рр. І стає якось дивно, що саме в 1933 році США з президентом Ф. Рузвелтом на чолі визнають ССРСР.

Але навіть такі "Гімалайські гори" жертв голоду не задовольнили кремлівських народовбивців. Вони організували ще і третій голодомор по всій соборній Україні і на Кубані в 1946 році, який був

найжорстокішим у Західній Україні, особливо в Галичині, центрі українського націоналізму і діючих ОУН і УПА. Як відомо, кремлівські народовбивці переселили в 1944-45 рр. на Сибір усіх кримських татар, німців Поволжя, калмиків, черкесів і дагестанців за їхню, мовляв, співпрацю з німцями та за "зраду" "родіни" і які також хотіли переселити всіх українців на Сибір, але практично не змогли цього зробити. Москва напевно хотіла, але не наважилась переселити хоч би тільки галичан, побоюючись того, що вони масово приєднаються до УПА в Карпатських і Волинських лісах, якої червона армія не змогла до того часу подолати.

Тому Москва вирішила, щоб замість переселення, нещадно покарати всіх українців, особливо ж західніх, третім голодомором у 1946-47 роках та численними розстрілами і застреленням сотень тисяч галичан до пекельних концтаборів на Колімі за їх участь і допомогу воюючим героїчній УПА і ОУН. Ці масові заслання та нещадне виморювання Москва закрила від Заходу і вихідців "залізною заслоною" і "тріумфальною перемогою" в розгромі Німеччини, страхіттями примусової репатріації емігрантів тощо.

І якщо про цей організований Москвою голод мовчала преса Заходу, а разом з нею деяка наша, то про його страхіття і масові жертви в Україні говорив сам кат України Н. Хрущов на пленумі ЦК КПСС у грудні 1963 р., а відтак у своїх "Спогадах", що їх КГБ поширило в 1970 р. на Заході різними мовами. Ті його свідчення переказував і П. Савченко у статті "М. Хрущов і КГБ про всеукраїнський голодомор 1933-1947 рр.", /"Свобода", 8.12. 1970/.

Коли ж перший і третій всеукраїнські голодомори у 1921-1922 і 1946-1947 рр., засвідчені самим Хрущовим, промовчує деяка наша преса, навіть "Енциклопедія Українознавства" НТШ, то тим більше всі промовчують число їх жертв. А воно було, правдоподібно, в межах 8 мільйонів, як і в 1921-1922 рр., бож цей третій голодовий погром кремлівські іроди вчинили по всій соборній Україні /від Кубані аж до Закарпатської України/, щоб знищити якнайбільше українців чи то голодом, а чи в смертоносних концтаборах Коліми, а рівночасно якнайшвидше ліквідувати УПА-ОУН та примусити наш народ раз назавжди зректися своєї визвольної боротьби.

Коли жиди вшановують щороку свої 6 мільйонів жертв німецьких нацистів, то 65 мільйонів українців, убитих Москвою, а з них біля 30 мільйонів жертв трьох голодоморів і колективізації, зобов'язують нас пам'ятати про них, глибоко переживати, виконувати заповіти жертв цих лихоліть і боротися за волю України!

П'ЯТДЕСЯТІ РОКОВИНИ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ
/1932-1933/

Минулого, 1982 року, а також у цьому році сповняється 50 років із часу, коли злочинна Москва викликала штучний і пляновий голод на українських землях у 1932-1933 роках, унаслідок якого згинули мільйони невинних жертв.

Помилково було б розглядати голод в Україні в 1932-1933 роках, як явище, відокремлене чи відділене від загальної політики большевицької Москви супроти України. Це був лише один з етапів боротьби, що її провадив окупаційний комуністичний режим з українським селянством, національно-свідомою частиною робітництва, інтелігенцією й патріотичною молоддю. Цей злочин був запланований заздалегідь, щоб знищити основну субстанцію українського народу - селян, цих органічних противників комуно-большевицького окупаційного режиму. Впроваджуючи насиллям колективізацію, Москва плянувала тим самим знищити соціально-економічне коріння українського спротиву. Про цей спротив увесь час алярмувала комуністична преса, а "Пролетарська Правда" від 22-го січня 1930 року прозрадила випадково, що колективізація сільського господарства в Україні має "знищити соціальну базу українського націоналізму в Україні, якою є індивідуальні селянські господарства".

Підготовляючи геноцидний наступ на українське селянство, комуністичний режим видав закон від 7-го серпня 1932 року, згідно з яким "уся соціалістична власність" була оголошена "священною і неприкосновенною", а за найменшу крадіжку цієї "соціалістичної власності" грозили найтяжчі карі. Українські селяни називали цей закон "законом за колоски", згідно з яким українських жінок, котрі збирали колоски на колгоспних полях, щоб могли щось зварити голодним дітям, комуністично-московські суди засуджували на заслання або й на розстріл.

У жнива 1932 року, коли в Україні був великий урожай, на українські землі й Кубань Москва кинула десятки тисяч російських комуністів і всякої наволочі, котрі разом із місцевими яничарами, забирали збіжжя прямо з-під молотарок до державних зерносовищ, звідкіля це збіжжя було транспортоване до Росії і на експорт у світ, а за нього Москва-СССР купувала трактори, різні машини та індустриальне устаткування для упромисловлення російської імперії. Де селяни ставили спротив грабункові збіжжя, там налітали загони ГПУ та військові частини і криваво розправлялися із селянством.

Таким чином, від селян було забране все збіжжя, й вони залишилися без основного харчового продукту - хліба.

Навесні 1933 року серед українського селянства наступив страшний голод. Люди ходили попухлі з голоду й масово вмирали. Скрізь по селах валялися трупи, й навіть нікому було їх похоронити. Рятуючися від смерти, селяни втікали до міст, але й там не могли дістати хліба й умирали на вулицях Києва, Харкова та інших міст України. Голодова смертність захопила в багатьох селах близько 50-75 відсотків усього населення. Деякі села вимерли поголовно. Траплялися численні випадки людодства. Звичайно, що про цей жахливий голод було відомо урядові так званої УССР. На нараді членів уряду УССР, яка відбувалася в Києві навесні 1933 року, після доповіді голови уряду, В.Я. Чубаря, йому ставили питання записками. Чубар прочитав голосно присутнім одну записку: "Чи знає уряд України, що по селах панує страшний голод, а коли знає, то які приймає проти цього заходи?". Чубар відповів коротко: "Уряд знає, але допомогти не може".

Як уже згадувалося, жахливий голод в Україні не був спричинений неврожайністю чи посухою, бо врожай у 1932 році був багатий. За державними статистичними даними, в Україні було зібрано 18 мільйонів тонн збіжжя, яким упродовж року можна було б прохарчувати 55 мільйонів населення. Про добрий урожай у 1932 році говорив і сам Сталін, виступаючи на пленумі ЦК ВКП/б/, 11-го січня 1933 року: "...Ніхто не може заперечувати, що гуртовий збір хліба в 1932 році був більший, ніж 1931 року. Отже, 1932 року хліба в нашій країні було більше, як у 1931 році.."

Коли в 1921 році Москва кричала про голод на Поволжі, то в 1933 році вона вперто мовчала про голод на українських землях, а комуністична преса писала, що в Україні ніякого голоду немає. А як деякі міжнародні організації хотіли посилати харчову допомогу в Україну, то Москва таку допомогу відкинула, назвавши її "ворожою виласкою світової буржуазії проти влади робітників і селян у Советському Союзі".

Звичайно, що західній вільний світ знав про голод на українських землях в 1932-1933 роках, але ставився до цього факту байдуже, бо, як кажуть, "ситий голодного не знає". Західні бізнесмени купували по низьких цінах українське збіжжя, пограбоване в українських селян, і раділи, що роблять добрий інтерес. Українці у вільному світі робили все можливе, щоб розбудити сумління західного світу, щоб цей світ осудив Москву й подав допомогу вмираючим селянам в Україні. На процесі бойовика ОУН, молодого Миколи Лемика, котрий

22-го жовтня 1933 року вбив у Львові вищого урядника большевицького консульату Маїлова, на знак протесту проти московсько-большевицького терору й жахливого голоду в Україні, оборонець підсудного адвокат Біляк ставив внесок польському судові, щоб суд переслухав як свідка паню Мілену Рудницьку, яка була учасницею Конгресу Національних Меншин, що відбувався в Берні, й де на порядку нарад була поставлена справа голоду в Україні. Той Конгрес видав відозву до всього культурного світу допомагати жертвам голоду в Україні. Треба відмітити, що Найвища Рада Ліги Націй відбула 24-го вересня 1933 року спеціальне засідання, на якому розглядала голодову катастрофу в Україні.

Коли українське село вмирало з голоду, по ньому ходили вгодівані й ситі комуністичні агітатори та різні партійні посіпаки й закликали селян вписуватися до колгоспів. Ходили вони від хати до хати та обіцяли тому, хто вступить до колгоспу, видавати 100 грамів хліба денно й варену страву. Але цей мізерний харчовий пайок видавали тільки тим, хто вписався до колгоспу й виходив на працю. Діти ж такого колгоспника не одержували ніякого харчового пайка. Все ж таки навіть таким нелюдським способом - голодом - Москві не вдалося загнати все українське селянство до колгоспів. Гістеричне галасування советської преси в 1933-1934 роках про "повну колективізацію" українського села не відповідало правді. Велике число українських селян із родинами розійшлося по широких просторах Советського Союзу й, там поселившись, врятувалося від голодової смерті, а багато осіло в містах і хоч із трудом знайшло zatrudнення в індустрії. Чимало було й таких, що їм пощастило втриматися при житті, але до колгоспів вони таки не вступили. В таких селян забрано було їхні прадідівські землі, а, натомість, наділено по гектарові землі, звичайно непридатної для обробки, й вони залишилися на деякий час переслідуваними "одноосібниками".

Знищення голодовою смертю мільйонів українських селян у 1932-1933 роках є вічною ганьбою для Москви, найбільшим її злочином і найвиразнішим доказом її вікової ненависти до України і українського народу.

Ми не сміємо забувати про ті страшні і багатомільйонові жертви нашого народу!

Передруковуємо відкритого листа советських політв'язнів президентові США Р. Реґанові, поданого Заграничним представництвом УГ Групи.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ПРЕЗИДЕНТА США
П.РОНАЛДА РЕЙґАНА

Шановний пане Президенте!

Мешканцеві Заходу часом дуже важко уявити ту атмосферу безправ"я в якій існують сьогодні в"язні радянських політичних таборів. Останнім часом /кінець 1981-перша половина 1982 р./ різко пожорстокішав режим нашого утримання, що змушує звернутися до Вас. Можна припускати, що це "закручування гайок", чи, як говорили в сталінські часи, "затиск", є наслідком як окремих виявів поганьблення режиму /Польща, Афганістан/, так і загальної кризи системи - незмінні супутники старіючої тиранії, жорстокість і абсурд пронизують сьогодні всі сфери нашого життя, нашого арештантського буття.

18 квітня 1982 року за святкування Святого Великодня просто з-за скромного арештантського столу, де зібралися для молитви і великодньої трапези чотирнадцять в"язнів, було кинуте на півмісяця до карцеру як "організаторів зборища" в"язнів М.МАРИНОВИЧА, В.НЄКІ-ПЄЛОВА, М.РУДЕНКА. Дивна річ, святкування Воскресіння Христового потрактували "зборищем", яке треба розігнати. Нам важко уявити, що в світі може існувати інша така тюрма, в якій виконання релігійного обряду карали б жорстоким карцером. Навіть у 1932 році в сталінському Соловецькому таборі особливого призначення було дозволено не тільки Великодню літургію, а й хресний хід.

13 лютого 1982 року невідомо за які проґріхи, як можна припустити, за видання на Заході збірки віршів, позбавили групи інвалідности, а отже, визнали придатним для виконання важкої фізичної праці інваліда II Світової війни з тяжким пораненням хребта Миколу РУДЕНКА. У березні 1982 року з абсурдного й аморального приводу - за невиконання норми виробітку - позбавили побачення з дочкою, першого можливого побачення за десять років, в"язня Володимира БАЛАХОНОВА. Знущання карцером стають повсякденністю, побутом, адже туди можна кинути кожного з будь-якого, найнікчемнішого приводу: за незастебнутий гудзик, за вихід з робочого місця за десять хвилин перед закінченням /хоч ти й виконав денну норму/, навіть, як це сталося з в"язнем Олександром ОГОРОДНІКОВИМ, за те, що, перебуваючи в тім самім карцері, поділився ложкою баланди з товаришем, який того дня за умовами режиму мусів сидіти на хлібі й воді.

Так само часто й легко нас позбавляють найдорожчого - побачення з родичами. А це дуже тяжке покарання, адже побачення належить не раз на тиждень чи місяць - раз на рік. У лютому-квітні 1982 року з різних абсурдних "приводів" позбавили побачення Олесь ШЕВЧЕНКА /також за святкування Великодня/, Віктора НІЙТЦОО та ін. Родичів Генріха АЛТУНЯНА, Нораіра ГРИГОРЯНА й Ол. ОГОРОДНІКОВА, які дісталися до табору за тисячі кілометрів, повернули назад, так і не давши побачень: у першому випадку нібито не знайшлося вільного приміщення, ГРИГОРЯНА напередодні запроторили до карцеру, дружині ОГОРОДНІКОВА заявили, що побачення їм не можуть дати, оскільки їхній шлюб зареєстровано тільки в церкві.

Репресії й злигодні підстерігають нас на кожному кроці. Наше листування піддають найжорстокішій ідеологічній цензурі, наші листи безсоромно конфіскують /для цього досить лише "підозрілий за змістом"/ або "зникають по дорозі"; за кілька років до табору не дійшов жоден лист із-за кордону, "підозрілими за змістом" стають і самі відправники, внаслідок чого крізь густе сито цензора проходять в основному тільки листи від родини.

Конфіскації, які вчиняють у таборі, блюзнірські й абсурдні: у поетів конфіскують їхні вірші, у вірних - записи молитов, у в'язня В.НЕКІПЕЛОВА конфіскували, знов-таки як "підозрілу за змістом" Загальну Деклярацію Прав Людини, яку надіслала йому дружина в листі. У таборі заборонено користуватися і вилучено у в'язнів Біблію та іншу релігійну літературу. Полювання за словом доведено до безглуздя, до вихоплювання з рук кожного клапця паперу, кожного рукописного рядка.

Часто трапляється й те, що можна назвати ідеологічною помстою. Незалежна позиція в'язня та його участь у колективних протестах, особливо підписання правозахисних документів і звернень, які можуть бути опубліковані на Заході, роблять цю людину відкритою для широких репресій аж до ув'язнення на кілька місяців до табірної тюрми або навіть на кілька років до спецтюрми в місто Чистополь. Так, наприклад, однією із справжніх причин запроторення у вересні 1981 року до Чистопольської тюрми в'язня Дана АРЕНБЕРГА була його спроба /в легальний спосіб!/ надіслати поздоровчу телеграму прем'єр-міністрові Ізраїлю БЕГІНУ у зв'язку з обранням його на цю посаду.

Щодо закордонних публікацій, то саме зараз співробітники КДБ провадять репресії серед в'язнів з приводу нашого звернення до Вас, пане Президенте, у зв'язку з Вашою інаугурацією. В'язневі Антанасові ТЕРЛЯЦКАСУ висловили погрозу, що він і інші автори цього звернення

Розправи зазнали всі шістнадцять учасників "страйку відчаю", що відбувся слідом за відмовою табірної адміністрації терміново викликати лікаря-фахівця до тяжко хворого /гострий нефрит/ Віктора НЕКІПЄЛОВА, який швидко знесилювався. В'язні все ж домоглися приїзду лікаря, та не малою ціною! ІО чоловік було кинуто до карцера, звідки трьох із них: Г.АЛТУНЯНА, О.ОГОРОДНІКОВА, М.РУДЕНКА - помістили до ПКТ. Через місяць, просто з лікарняного ліжка, туди ж перевели й НЕКІПЄЛОВА. В'язня Ю.ФЕДОРОВА повернули до табору особливого режиму.

Ланцюг подібного беззаконня можна продовжувати без кінця, пане Президенте. Вони настільки поширені, що слід говорити вже не про порушення прав людини, а про заздальгідь продуману нелюдськість, про фізичні й моральні тортури, про тероризування духу та про моральне зневажання культури.

Це спонукує нас піднести питання, з яким ось уже десять-п'ятнадцять років зверталися до світу наші попередники - про міжнародне інспектування радянських політтаборів. Безстороння комісія незалежних і безпартійних західних гуманістів - письменників, адвокатів, відвідавши табори будь-якої країни, хай то буде Ольстер, ПАР чи СРСР, могла б зробити авторитетний висновок про контингент в'язнів, а отже, про моральне право уряду цієї країни звинувачувати інших у пенітенціарному придушенні інакодумства.

Знаючи Вашу рішучість у захисті свободи і світового гуманізму, пане Президенте, ми звертаємося до Вас з проханням сприяти створенню такої комісії, ми хочемо, щоб до проекту "Істина", який Ви здійснюєте, ввійшли й факти про радянські політтабори. Будь-яким зручним для Вас шляхом - хай то буде мадридська зустріч чи прямі переговори Ви могли б сприяти очищенню світу від цієї жорстокої скверни. Наявність політв'язнів у наші просвітницькі дні є таким самим анахронізмом, як, скажімо, работоргівля. Прихильникам примату морального в усьому світі давно вже очевидно, що жодних заходів чи сфер довір'я не можна поширювати на країну, яка зачинає в тюрми і табори політичну, національну, релігійну і моральну опозицію.

З глибокою повагою в'язні табору № 36 - Кучино:

Генріх АЛТУНЯН, Волод. БАЛАХОНОВ,
Нораір ГРИГОРЯН, Мирослав МАРИНОВИЧ,
Віктор НЕКІПЄЛОВ, Віктор НІЙТСОО,
Ол. ОГОРОДНІКОВ, Микола РУДЕНКО,
Антанас ТЕРЛЯЦКАС, Олесь ШЕВЧЕНКО.

Переклала з російської мови Надія Світлична

Джерело: газ. "Русская мысль" за 17 лютого 1983 р.

Подємо нижче повідомлення про переслідування У К Церкви. Нажаль час не дозволив нам переписати читкіше статтю. Лист Н. Світличної до редакції подаємо вповні.

External Representation of the Ukrainian Helsinki Group

P.O. Box 770, Cooper Station, New York, N.Y. 10003

SS RELEASE 7/83

Contact: Надія СВИТЛИЧНА
Тел. /201/ 371 6361

For release: 22.III.1983 p.

Шановна редакціє!

Посилаю повідомлення про переслідування Української католицької Церкви та про засудження двох львівських священиків - В.КАВАЦІВА і Р.ЙОСИПА.

Ці матеріали я взяла з російського видання "Материали самиздата", вип. 8/83 за 18.II.1983 p, AC № 4850 і № 4852, а вони, в свою чергу, переклали з литовського самвидавного журналу "Хроніка Литовської Католицької Церкви". Через такий кількакратний переклад, припускаю, перекрутилося прізвище одного з засуджених - Йосипа на ЄСІП /рос. ЕСИП/. Цю зміну я зробила самовільно, тож якщо Ви маєте підстави для іншого відчитання - прошу подати так, як Ви вважаєте правильним з відповідною приміткою-поясненням, якщо це відходитиме від оригіналу.

В інших моментах я старалася не відходити від російського оригіналу. Готуючи це до друку, прошу також уніфікувати переклад слова "верующий" - "віруючий", чи "вірний". Не знаючи традицій Вашої газети, я давала за Київським правописом "віруючий", але місцями можуть бути відхилення.

З повагою *Н. Світлична* Н.СВИТЛИЧНА

У самвидавній літературі опубліковано два документи про українську католицьку церкву. В журналі "Хроніка Литовської Католицької Церкви", № 49 вміщено нарис під назвою "Церква в радянських республіках. Україна" - про становище Української католицької Церкви за радянської влади, зокрема, про події, які відбувалися в Західній Україні весною 1981 року. Журнал розповідає, як у лютому 1946 року зусиллями радянської влади в Західній Україні було офіційно ліквідовано Католицьку церкву грецького обряду /уніятську/. Спершу заарештували всіх уніятських єпископів, включно з Львівським митрополитом Йосипом СЛІПИМ. Всупереч канонам, скликали церковний собор, на якому не було жодного єпископа Уніятської церкви, а лише кілька священників, які продалися владі, та підібрані владою миряни - удавані представники віруючих. Цей собор вирішив приєднати католицьку Церкву грецького обряду до Російської православної церкви. Радянські джерела цей акт зображують як рішення, що його зробив віруючий народ, і нахабно стверджують, що не лишилося віруючих, вірних Унії з Римсько-Католицькою церквою. Події, які відбулися після 35-річного ювілею "приєднання", урочисто відзначеного Російською православною церквою в 1981 році, свідчать, що ці твердження - цілковита брехня.

Хоча після "приєднання" всі уніятські парафії, які не погодилися "приєднатись" до Православної церкви, офіційно втратили реєстрацію, а їхні храми вважалися закритими, до сьогодні в Західній Україні, однак, було ще багато незареєстрованих церков, ключі від яких зберігали віруючі, які збиралися там для спільних молитов під час великих свят. Щоб не дати приводу для остаточного закриття таких церков, уніятські священники, таємно працюючи, уникали правити в них молебні. Їх звичайно відправляли в приватних будинках, а потім віруючі молилися самі в старих церквах. Протягом усіх 35 років віруючі таких парафій постійно збирали підписи під заявами, які відвозили уповноваженим у справах релігії у Львові, в Києві і в Москві, з проханням зареєструвати їхні громади. Проте нічого не могли домогтися, і становище не змінювалося.

Великоднім ранком було здійснено напад на церкву в Довголуці Стрийського р-ну. Вірні^{уног} зібралися вночі для молитви і зачинились. Представники влади і міліції приїхали на десятиох машинах /мешканці Довголуки нарікають, що в разі потреби лише з величезними труднощами дістають машину/ і виламали церковні двері. Почалася сутичка з вірними. Церкву закрили.

У Городоцькому районі напередодні Великодня здійснили напад на церкви в Тучапах, Путятичах, Мшані і Дроздовичах.

У Тучапській церкві під час кожного релігійного свята збирається для молитви багато людей. Шпигуни, підіслані властями, слідкують за найбільш активними вірними^{уног}, потім їх викликають до району та обкладають грошовими штрафами. Напередодні Великодня на Тучапську церкву напало 30 міліціонерів і закрили її. Інваліда Великої Вітчизняної війни ДОРОША за активність у нелегальній богослужбі покарали грошовим штрафом у сумі 50 карбованців. Пенсія в нього мізерна, тому штраф для нього - велика матеріальна втрата.

У Мшані ключ від церкви відняли вже раніше, тому напередодні Великодня люди зібралися на цвинтарі, біля церкви. Міліція оточила цвинтар, стріляли в повітря ракетами, побили 15 вірних^{уног}, серед них одного старого діда.

На Дроздовицьку церкву напад зробили вранці, коли всі люди працювали. Представники влади виламали двері, все всередині порозбивали, потім церковні двері забили.

У Яворівському районі зробили напад на церкви в Каменноброді і Мужилівичах.

У Каменноброді застали повну церкву людей і, погрозивши, що її закриють, відступили. Пізніше напали на садибу однієї активної уніятки. Вдома її не застали, провели обшук і поранили дівчину, яку та удочерила.

В уніятській церкві в Мужилівичах нападники привезли православного священника й пропонували його прийняти, а якщо не приймуть, церкву буде відібрано. Вірні^{уног} відмовилися прийняти православного священника. Оскільки вірних^{уног} було багато, закрити церкву не зважилися.

У Перемишлянському районі здійснено напад на Волківську і Мерешівську церкви.

У Волкові вірні^{уног} зібралися до церкви ввечері в Страсну П'ятницю вшанувати гріб Христа /плащаниці/. Побоюючись провокацій, зачинилися. Нападники виламали двері ризниці, знущалися з вірних^{уног} і зробили в церкві обшук - шукали офіційно не зареєстрованого священника, який сховався.

У Мерещеві, вдершись до церкви, залякували віруючих. Серед молільників був колгоспний бригадир, якого за участь у нелегальній богослужбі звільнили з праці.

Напередодні Великодня міліція побувала й біля офіційно діючих православних церков. Але там задовольнилися перевіркою, чи немає на молебнях дітей. Звичайно під час великих свят біля церков стоять "прикрашені" червоними пов'язками молодики і затримують приведених на молебні дітей, часом затримують навіть молодь, хизуючись, що хочуть "охоронити" богослужбу від хуліганів.

У той самий час відомих владі уніатських священників, які неофіційно працюють, викликали до органів державної безпеки, їм погрожували арештом, якщо вони посміють провести Великодню богослужбу.

У Львові в священника ГЕГЕЛЬСЬКОГО проведено обшук, вилучено релігійні речі і грошові заощадження.

У Путятичах Городоцького р-ну напали й побили священника ГРИНЯКА, який ішов до хворого причащати його. Потім ГРИНЯКОВІ влаштували товариський суд на фабриці у Львові, де він працював.

У Дрогобичі зробили обшук у священника ГРИНЦИШИНА, вилучили релігійні речі, грошові заощадження, навіть дитячі прикраси.

Перед Великоднем в установах провели кампанію залякування, щоб люди не зважилися взяти участь у Великодніх богослужбах.

Самвидавний журнал "Хроніка Литовської Католицької Церкви" No 55, який вийшов у листопаді 1982 року, подає уривки вироку львівським священникам Василеві КАВАЦІВУ і Романові ЙОСИПУ /припускаємо, що прізвище останнього - ЙОСИП, а не ЄСІП, як неприродно звучить воно в перекладі з литовської на російську мову - Н.С./.

Їх засудили у Львові 28 жовтня 1981 року. Як повідомляє судовий вирок, КАВАЦІВ Василь Михайлович народився в 1934 р. в с. Яблунівка Стрийського р-ну Львівської обл., українець, громадянин СРСР, безпартійний, має середню спеціальну освіту, неодружений, раніше не суджений, працював кочегаром у 3-й Львівській міській лікарні.

ЙОСИП Роман Степанович, народжений 1951 року в селі Водяне Пустомитівського р-ну Львівської обл., українець, громадянин СРСР, безпартійний, має середню спеціальну освіту, військовозобов'язаний, неодружений.

Обидва вони мешкали в м. Львові, вул. Янки Купали, 36, кв. 3.

Обох звинувачували за статтею 138 ч.2 /"Порушення законів про відокремлення церкви від держави і школи від церкви"/ та ст. 209 ч.1 КК УРСР /"Посягання на особу і права громадян під приводом виконання релігійних обрядів або іншим приводом"/.

У чому ж полягало це "посягання на особу і права громадян"? У вирокі про це прямо сказано: "В період 1974 - 1981 рр. КАВАЦІВ і ЙОСИП, всупереч забороні влади, організовували недозволену релігійну діяльність серед українців-католиків, проводячи в селах Львівської обл. вдень і вночі, в робочі і в вихідні дні нелегальні богослужби в незареєстрованих владою громадах віруючих, на цвинтарях і в квартирах, а також у зареєстрованих церквах, не узгоджуючи з православними громадами.

Підсудні КАВАЦІВ і ЙОСИП не тільки організовували і проводили богослужби, а й навчали неповнолітніх істин віри та, користуючися сповіддю, призначали віруючим на знак покаяння повторювати різні молитви, щоб вивчити їх напам"ять.

Крім того, підсудні КАВАЦІВ і ЙОСИП, використовуючи сповідь, калічили неповнолітніх".

Це звинувачення звучить справді кримінально. Цікаво, як же вони їх калічили, і що це за дикунське жертвоприношення? Вирок пояснює, як виглядало це каліцтво. Виявляється, священники намовляли віруючих постити /утримуватись від м"ясних страв/, а під час Великого Посту нібито забороняли дітям відвідувати клуб, дивитися телевізор і ходити в кіно.

Коментатор "Хроніки Литовської Католицької Церкви" говорить з цього приводу так: "Суд стверджує, ніби стримування від м"ясних страв шкодить здоров"ю. Але чому ж тоді в установах громадського харчування двічі на тиждень введено рибну дієту?"

Жоден свідок не підтвердив звинувачення, що священники КАВАЦІВ і ЙОСИП забороняли кому-небудь ходити в кіно чи дивитися телевізор. Заперечували це й підсудні. І все ж суд визнав їх винними за обома пред"явленими статтями та засудив кожного до 5 років ув"язнення і 3 років заслання. Крім того, суд постановив предмети культу і релігійну літературу передати до Львівського музею релігій і історії атеїзму. Цінні предмети, непридатні для музею /радіоприймач, магнітофон тощо/ конфіскувати на користь держави. Маловартісні предмети знищити.

Самвидавний коментар до судової справи над священниками КАВАЦІВом і ЙОСИПОМ закінчується так:

"Атеїсти вважають, що католицьку церкву грецького обряду на Україні вже ліквідували. Але вони помиляються. Хоч віруючих і переслідують, хоч священників і тероризують, католицька церква грецького обряду на Україні жива".

Газета Дагенс Нігетер /Щоденні вісті/ подає 29 квітня 83р. статтю-інтерв'ю П. Братта про життя бувшого майора сов. армії, відтак політв'язня Льва Копелієва. Подаємо деякі цікаві для нас вирізки із тієї статті, за згодою автора.

D.N. 1983.04.29

■ Lev Kopelev har genomlevt hela det kommunistiska Rysslands historia.

Som barn såg han tyskarna ockupera Kiev, hörde ropen efter nationalistledaren Petljura, som 1920 besegrades av Röda armén.

Han var brinnande ungkommunist vid lokomotivfabrikens tidning. Han beslagtogs böndernas säd, som de förgäves sökte gömma för att överleva. Han rev upp golv, grävdé upp gödselstackar. Bönderna dog i miljoner.

■ Som major i Röda armén slogs han på östfronten, försökte hindra plundringar och våldtåker i Ostpreussen 1945. Han dömdes till tio års fängelse för "fraternisering med fienden".

1954 kommer han ut i tövädret efter Stalins död. 1956 får han full upprättelse och medlemskapet i partiet åter. Han blir medborgarrättskämpe och uteluts än en gång 1968. 1981 berövas han sitt medborgarskap. I dag är han antikommunist i exil.

Lev Kopelev — en överlevare

— Förr tänkte jag att den dag jag tappar tron på kommunismen begär jag självmord.

Lev Kopelev sitter tungt med sin stora kropp, sitt profetskägg och sina milda, alltförlåtande ögon — som från en ikonbild — i den lilla våningen i Köln.

ett liv i vår tid

Ett småmullrande självvironiskt skratt bryter fram. Han klarar sig bra utan tron och hoppas leva länge än. Han är 71 år och har massor att göra.

— Jag var ju helt isolerad i Ryssland under tolv år. Kunde inte skriva, fick inte tala till studenter. Nu ska jag likt en hackspett ständigt banka överallt för att folk i väst ska förstå att de måste försvara de fängslade i öst, som Andrei Sacharov, Jurii Orlov, Nikolaj Rudenko. Det är rent självförsvår att se till att grunderna för alla avtal om vapenbegränsningar upprätthålls, dvs Helsingforsavtalet om de mänskliga rättigheterna.

Hans andra stora uppgift nu är att forska och skriva böcker om den tyska litteraturen i Ryssland respektive den ryska litteraturen i Tyskland under 300 år.

— Det är fascinerande att se hur fördomarna och de onda my-

ten krävde mer demokrati inom partiet, mindre lögner.

Stekt snö

Lev Kopelev fnyser föraktfullt. — Löjligt! Med ett parti som har totalitär makt kan det ju aldrig bli tal om demokrati. Vad Trotskij ville ha var stekt snö!

te man ottra en pluton. Att tveka var småborgerligt. Så resonerade jag och alla av min sort.

Lev Kopelev såg vad som hände, men tron hindrade honom att dra slutsatserna. Han ville tro på en bättre och rättvisare värld och intalade sig att partiets misstag var tillfälliga och oavsiktliga.

I december 1932 spränger han

produktionsmålen som måste uppfyllas: traktorer, lokomotiv, räls, generatorer, kraftverk, tusen och åter tusen fabriker och hus åt miljoner nya arbetare. De måste ha spannmål för att leva och producera i städerna på det att Sovjetstaten kunde överleva.

Kolchozerna gjorde vad de kunde, men storbönderna ansågs gömma undan och sabotera. Därför grävde Kopelev och hans skvadron, liksom tusentals andra skvadroner, efter säd på alla ställen som tänkas kunde, hotade och vädjade till bönderna.

Nästa vinter såg Kopelev män, kvinnor och barn ligga längs vägarna, döda och döende. Åkrarna låg obrukade och kreaturen var försvunna, beslagtagna eller sedan länge uppätta. Miljoner bönder dog i det stora Sovjetunionens själva kornkammare, Ukraina. Det fanns ingen säd att så, den hade beslagtogs.

Leva med skuld

— Denna skuld får jag leva med. Min uppgift är att berätta precis vad som hände. Den mest fruktansvärda egenskapen hos totalitära system är att av ärliga, normala och hederliga människor gör man bödler och förbrytare. Sadister är sällsynta, det är en sjuklig avvikelse. Jag var en normal man med de bästa intentioner, men jag deltog i illdåd.

Lev Kopelev har tänkt igenom detta många gånger, han flackar inte med blicken eller ser skuldmedveten ut, han ser en rätt i ögonen med den milda, allt förlåtande blicken.

Sen kom studier och åter studier. Han läste filosofi, litteratur

kropp, sitt profetskagg och sina milda, alltför låtande ögon — som från en ikonbild — i den lilla våningen i Köln.

ett liv i vår tid

Ett småmullrande självniskrat bryter fram. Han klarar sig bra utan tron och hoppas leva länge än. Han är 71 år och har massor att göra.

— Jag var ju helt isolerad i Ryssland under tolv år. Kunde inte skriva, fick inte tala till studenter. Nu ska jag likt en hackspett ständigt banka överallt för att folk i väst ska förstå att de måste försvara de fängslade i öst, som Andrej Sacharov, Jurij Orlov, Nikolaj Rudenko. Det är rent självförsvar att se till att grunderna för allia avtal om vapenbegränsningar upprätthålls, dvs Helsingforsavtalet om de mänskliga rättigheterna.

Hans andra stora uppgift nu är att forska och skriva böcker om den tyska litteraturen i Ryssland respektive den ryska litteraturen i Tyskland under 300 år.

— Det är fascinerande att se hur fördomarna och de onda myterna har uppstått och hur fiendskapen mellan folken har konstruerats. Men det finns ju också en lång tradition av goda relationer. Egentligen behöver man inte bygga nya broar, det räcker att rensa ogräset från de gamla.

Ukraina

Han föddes i Ukrainas huvudstad Kiev 1912. Föräldrarna var relativt välbärgade judar. Han vägrade från början gå upp i den judiska kulturen med dess språk, seder och religion. Men i slidaritet med den förföljda minoriteten avstod han aldrig från att skriva sig som jude.

Tyskan och de tyska klassikererna lärde han från barnsben. Goethe, Schiller och Heine fanns hemma. Under tumultet i Ukraina från 1917-1920 undgick familjen med knapp nöd att arkebuseras än av nationalistledaren Petljuras trupper, än av rödgardisterna. I ett försök att utrota judarna lät Petljura åren 1918-20 avrätta 17 000 judar i Ukraina. 1920 införlivades Ukraina med Sovjetunionen efter att Petljura besegrats och flytt till Paris, där han några år senare mördades.

Till föräldrarnas förskräckelse blev Kopelev tidigt övertygad kommunist, han citerade ständigt Marx och Lenin och missade inte en chans till debatt. 1929, när han var 16 år, häktades han första gången och satt tio dagar i fängelse. Han sympatiserade med Trotskijs förbjudna opposition, som i stort hade samma mål.

Lev Kopelev vid fronten 1944, major i Röda armén, 32 år gammal.

Det fängelset var vänskapligt, kamratligt, revolutionärt. Kopelev fick göra avbön och skriva en lista med namnen på alla kamrater som deltagit i oppositionen.

— Man lärde oss att det var vår plikt som medborgare och medlemmar i ungdomsförbundet, Komsomol, att förråda vänner och anhöriga, att inte ha några hemligheter för partiet.

— Den unga Sovjetstaten var ju en belägrad fästning, hotad från alla håll av kapitalistiska fiender, spioner och kontrarevolutionärer. Vi måste stå eniga. Tio till femton år efter revolutionen och inbördeskriget krälade tusentals av de gamla hjältarna och bolsjevikerna i stoftet, förrådde vänner och bespottade sig själva. Inte av skräck, utan därför att det var nödvändigt för att nå det stora målet — kommunismens seger och fascismens undergång.

Världskommunism

— Det var målet som räknades, världskommunismen. För den måste man vara i stånd till allt: lögn, stöld, rofferi, mord på miljoner människor som stod i vägen. För att rädda ett regemente mäs-

med sin skvadron in på en bondgård på den ukrainska stäppen.

Hans chef kastar sig av hästen, slår upp stugdörren och griper en flicka som tjutande slänger sig längs väggen. Tjallare har sagt att här göms säd. Flickan är mörk och vacker. Föräldrar och syskon står tysta, skräckslagna.

Kopelev och hans chef trycker upp flickan mot väggen, hon gömmer nåt i munnen, en spion! De bryter upp hennes mun med en sked och sliter ut ett ännu läsligt papper — tagen på bar gärning!

Till Kopelevs skam och fasa visar det sig vara ett intyg att hon gjort abort. Hennes man satt på arbetsläger och hon hade haft en affär med nån annan — en katastrof på den gammeltestamentliga landsbygden.

Femårsplaner

Så var det med de flesta konspiratorer, kontrarevolutionärer, spioner och sabotörer. Rikedomarna var kopekmynt och sädesförråden vad de måste ha för att överleva.

Kopelev och hans kamrater såg bara femårsplanerna och

kunde, men storbönderna ansågs gömma undan och sabotera. Därför grävde Kopelev och hans skvadron, liksom tusentals andra skvadroner, efter säd på alla ställen som tänkas kunde, hotade och vädjade till bönderna.

Nästa vinter såg Kopelev män, kvinnor och barn ligga längs vägnarna, döda och döende. Åkrarna låg obrukade och kreaturen var försvunna, beslagtagna eller sedan länge uppåtna. Miljoner bönder dog i det stora Sovjetunionens själva kornkammare, Ukraina. Det fanns ingen säd att så, den hade beslagtogs.

Leva med skuld

— Denna skuld får jag leva med. Min uppgift är att berätta precis vad som hände. Den mest fruktansvärda egenskapen hos totalitära system är att av årliga, normala och hederliga människor gör man bödlar och förbrytare. Sadister är sällsynta, det är en sjuklig avvikelse. Jag var en normal man med de bästa intentioner, men jag deltog i illdåd.

Lev Kopelev har tänkt igenom detta många gånger, han flackar inte med blicken eller ser skuldmedveten ut, han ser en rätt i ögonen med den milda, allt förlåtande blicken.

Sen kom studier och åter studier. Han läste filosofi, litteratur, historia och språk. Avlade filosofiska examina. 1941 överföll Hitler Sovjet. Kopelev blev snabbt major och chef vid ett frontavsnitt för propagandan mot de tyska trupperna.

För de hopradsade krigsfångarna höll han föreläsningar om det Tyskland som inte var Hitlers Tyskland. Den ryske majoren undervisade de tyska soldaterna i tysk litteratur, lärde dem Heine, Goethe, Schiller. Han försökte göra antifascister av dem och sen släpptes de för att så split och misstro i de egna leden. Han for ständigt runt med sin högtalarbil och uppmanade tyskarna att ge sig, så nära fronten som möjligt för att slippa nås av fäliga order från staben som han inte ville lyda.

Tyskhat

Det är inte underligt att många ryssar ogillade Kopelevs metoder. De flesta närde ett välmotiverat hat mot tyskarna åren 1944 och 1945. Ockupationen hade varit meningslöst grym. Hela byar hade likviderats, människorna hade ställts upp längs gårderna och skjutits med maskingevär. Den slaviska rasen hade inget existensberättigande för arierna. Tjuugo miljoner ryssar dog under kriget.

Tyskland ska förgöras. Dom som vill kan döda små fritzungar tills dom tröttnar på det. Allt i Tyskland är vårt, gods och gull, fruntimmer och allt. Pang på bara!" Så säger Kopelev chef under inmarschen i Ostpreussen.

Men med stöd av en formell

Beförderungsgebühren für gewöhnliche Pakete
(Erdweg)

bis kg	1. Zone	2. Zone	3. Zone
	Angrenzende Länder sowie Span, Marocco und Vorkan	übriges Europa und Mittelmeerländer ¹⁾	Naher Osten und Afrika (ind. Teil) ohne Mittelmeerländer ¹⁾
	S	S	S
1	60,—	71,—	80,—
3	80,—	101,—	110,—
5	95,—	121,—	130,—
10	130,—	181,—	190,—
15	160,—	250,—	260,—
20	190,—	300,—	320,—

bis kg	4. Zone	5. Zone
	Mittlerer und Ferner Osten, Afrika (süd. Teil), Amerika	Australien, Neuseeland und Inseln im Stillen Ozean (Ozeanien)
	S	S
1	85,—	90,—
3	115,—	120,—
5	145,—	160,—
10	210,—	230,—
15	290,—	320,—
20	350,—	410,—

¹⁾ Ägypten, Algerien, Libanon, Libyen, Marokko, Spanien, Tunesien.

ТАРИФА ПОЧТОВИХ ОПЛАТ АВСТРИЈ

2

ybarza! →

A F T R

Bei sperrigen oder zerbrechlichen Paketen wird eine Beförderungsgeldsteuer für gewöhnliche Pakete ein Zuschlag von 20 % eingerechnet (Einschlüssen siehe „Fakturbestimmungen“).

Einschlüsse je Paket	S
.....	15,—
Pakete mit Wertangabe:	
Abschlagsgebühren (ohne Rücksicht auf die Höhe der Wertangabe)	10,—
Wertgebühr für je 1000 S der Wertangabe	5,—

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ!

От тут Вам комунікат, чи тех звернення ч. 3. відносно грам- платівки
Модеста Менцінського.

Так врешті платівка /подвійна/ вже готова!!!

Після моїх записів Ви- Ваше Підприємство- Об'єднання, чи тех Організація
Замовили примірників /подвійної/ платівки. Я майно одержав від
"ПРАЙСЕР РЕКОРДС" умови висилки платівок. Подав нижче відбитку листа
та рівночасно прошу, щоб Ви негайно вислали належну суму з додатком
на порто. "КОНТРА СПЕМ СПЕРО", себто надіюсь, що Ви негайно зробите
все, щоб довести діло до успішного кінця. Слід мені ще додати, що
я не професійний купець, чи тех кооператор, тобто з репродукцією
платівок були в мене значні видатки, але це лише щоб зберегти нашу
культуру. Знайте, що самому доволі тяжко тягнути нашого воза, та
допоможіть. Земляківки проживають в Скандинавії, та ті що вже вислали
мені вкладку на платівку, прошу не висилати нікуди нових грошей,
я згодом сам вишлю платівку. Усі Підприємства, чи тех особи, які
хотілиб одержати платівку, але ще не замовили, прошу замовляти
прямо від "ПРАЙСЕР РЕКОРДС", згідно з поданими коштами за платівку,
та пересилку. **ЗЕМЛЯКЕ! НЕ ГОЛОС ВОПІВНЕГО В ПУСТИНІ! НЕ БАРИСЬ!**
ПРИЙМІТЬ ШИРІ ПРИВІТИ!

Богдан Залуга *Б. Залуга*

**PREISER
RECORDS**

OTTO G. PREISER & CO. GES. M. B. H.

Herrn
Adj. ZAJLUNA Bohdan.
Alviksskol., Tranebergsv. 73
S-161 32 BRISLA

Schweden

Sehr geehrter Herr Zahlua,

hier nun endlich unsere Postscheckkontonummer 1123.340

Ich schicke Ihnen anbei eine Tarifliste der derzeit gültigen
Paket-Versandkosten, wobei Sie sich den jeweiligen Preis selbst
errechnen können: 1 Album (2 Platten) wiegt netto 400 Gramm.

Ich möchte allerdings nochmals betonen, daß wir Sendungen
erst nach Eingang des Geldes verschicken können. Ich habe
Ihnen voriges Jahr einen Preis von 17.- pro Doppelalbum
zuzüglich Versandkosten genannt; dieser Preis ist unverändert
gültig.

Mit freundlichen Grüßen

Otto Preisner

Die Kiste der Aufträge ist mit dem Auftrags- und Befehlsbogen
ausfüllen und die Aufträge und Befehlsbogen mit dem Auftragsbogen
der Durchführungsnummer versehen.

Pakete

Die nächsten Auftragsbedingungen finden Sie bei uns in der
„Preisliste“ (Auskunft bei jedem Postamt).
Auftragsbestätigung und Auftragsbogen für Preisänderungen sind bei
uns erhältlich. „Preisänderungen“ zu erhalten (Auskunft bei jedem
Postamt).

1
37
1

НА МНОГІІ ЛІТА!!!

У Г в Швеції бажає многих літ нашим членам:

Валеріян ФЕДОРЧУК, Рамфаль- Транос /південна Швеція/.

Нашому землякові Валеріяну сповнилось 70 років. В. Федорчук був одним із основоположників організованого українського життя в Швеції, та в його домівці заснувано Українську Громаду й Валеріян був першим головою Громади декілька років. Родом волиняк, причинивсь квіляр на ділі до розвитку нашого громадського життя.

Григорій ПУКАЛО, родом з поділля, також сповнив 70 ліття.

Через лихоліття війни й концтабори, прибув Григорій до Швеції.

Так само причинився до розвитку нашого громадського життя.

Бажаємо нашим квілярам многих щасливих та радієних літ!!!

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ШТУЧНОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ!

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ В КОПЕНГАГЕН І МАЛЬМЕ 20- 22 ТРАВНЯ 1983.

П'ятниця 20 травня год 18⁰⁰ - 20⁰⁰ Копенгаген, демонстрація перед
советською амбасадю.

Субота 21 травня год 12⁰⁰ - 14⁰⁰ Мальме, демонстрація на площі Стортorget.

Неділя 22 травня год 10⁰⁰ панахида за жертви голоду на Україні в церкві
Каролікіркан, Мальме.

Увага! Подаємо адресу нашої домівки в Мальме: Брантевікsgатан 4
тел. 040/ 23 68 33

PROGRAM FÖR MINNESDEMONSTRATION FÖR 50-ÅRSMINNET AV HUNGERSNÖDEN I UKRAINA

FÖR KÖPENHAMN OCH MALMÖ 20- 22 maj 1983:

Fr. 20. 5 kl 18⁰⁰ - 20⁰⁰ Demonstration framför Sovjetambassaden i Köpenhamn.

Lö. 21. 5 kl 12⁰⁰ - 14⁰⁰ Demonstration på Stortorget i Malmö.

Sö. 22. 5 kl 10⁰⁰ Minnesgudstjänst för hungersoffer i Karol kyrkan i Malmö,
därefter mötet i Föreningens hus Branteviksg.4, Malmö, tel 040/ 23 68 33

Välkomna!!!

VÄLKOMMEN TILL FÖRENINGSTRÄFFEN OCH VÅRFESTEN

UKRAINSK- SVENSKA FÖRENINGEN i ÖREBRO INBJUDER TILL MEDLEMSMÖTE o VÅRFEST.

PLATS: Föreningens Klubblokalen, Polhemsg. 18 (N. Lillåstrand 7).

TID: Lördagen den 14, och söndagen den 15 maj 1983.

PROGRAM:

1. Gudstjänst som förrätas av protopresbyter H. Matvijenko i kapellet på Olaus Petri kyrkans kyrkogård, Storgatan i Örebro, Lö. kl. 11⁴⁵ och Sö kl. 10⁰⁰.
2. Medlemsmöte kl. 14⁰⁰ - 15³⁰ (c:a), dagordning vid entrén.
3. Middag kl. 16⁰⁰.
4. Sång, kaffe, dans, ev lekar för stora och små, avslutning.
5. På söndag efter Gudstjänsten kaffe i Klubben. VÄLKOMNA!!!

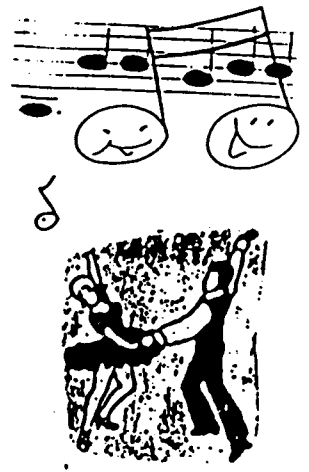
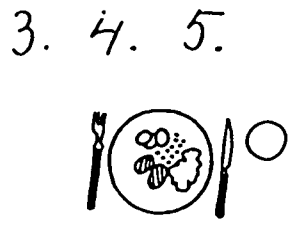
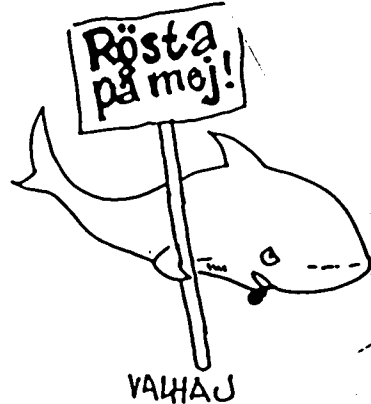
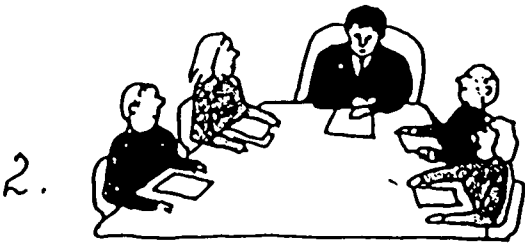
Middagen kostar c:a 40:- kr, barn ½ priset.

Din anmälan till Föreningsträffen och Vårfesten emottas senast Fr. den 13 maj per telefon: 019/235096, 142312, 225235, eller skriftligt till G. Budjak, Stomvägen 14, 702 33 ÖREBRO.

Vi bifogar ett postgiroinbetalningskort för medlemsavgift, som Du naturligtvis använder för inbetalning av medlemsavgiften, som är 100:-kr/år, där ingår 20:- kr för lokala Örebroföreningen. Postens inbetalningskvitton gäller som medlemsbevis.

För UKRAINSK- SVENSKA FÖRENINGEN i ÖREBRO

Grigorij Budjak
 Grigorij Budjak
 Ordför.

УКРАЇНСЬКО- ШВЕДСЬКА ГРОМАДА В ЕРЕБРУ запрошує на Весняну Стрічу, Богослужбу, та Громадські збори в Еребру.

Зустріч і збори відбудуться в домівці Громади при вул. Пульгемсгатан 18 в Еребру в суботу й неділю 14- 15 травня.

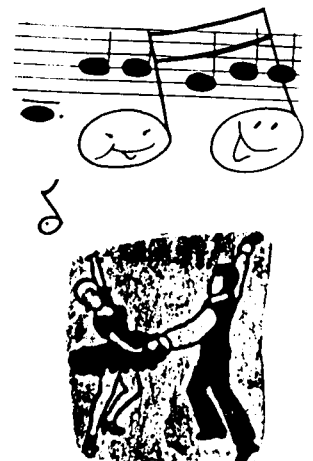
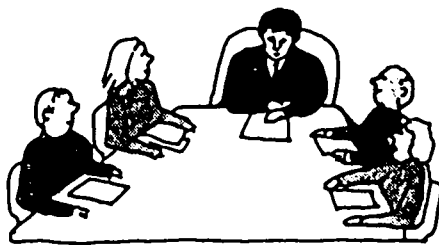
ПРОГРАМА:

1. Богослуження в каплиці біля Оляус Петрі церкви- Стургатан- Еребру:
субота, год. 11⁴⁵
неділя, год. 10⁰⁰
Богослужбу відправить О. Протопр. Григорій Матвієнко -з Гамбурга.
2. Загальні Збори Громади Еребру, субота 14⁰⁰-15³⁰.
3. Спільний обід 16⁰⁰.
4. Розривки й забава
5. Зустріч після Богослужби в неділю, та спільний обід.

Просимо всіх вислати зголошення на участь, або повідомити телефонічно не пізніше 13 травня на адресу: Григорій Будяк Стомвег. 14 702 33 ЕРЕБРУ Тел. 019/ 235096, 142312, 225235,.

Долучуємо поштожировий чек, для вплати членських вкладок, при тому пригадуємо членам, що вкладка на головну громаду 100 кор/рік при тому що в це входить вкладка 20 кор на льокальну Громаду в Еребру.

За управу Українсько- Шведської Громади в Еребру

60- ЛІТТЯ МОСКОВСЬКОЇ ВЛАДИ НА УКРАЇНІ
60 YEARS OF SOVIET RUSSIAN 'ACHIEVEMENTS'

РОЗСТРІЛЮЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН 1920 р.

Execution of peasants in Ukraine in 1920's

Cemetery in Kharkiv, 1933: the frozen bodies of the starved

Vynnytsia — Khrushchovs mass-murder of Ukrainians in 1938-1940

Знимки взяті з брошури виданої Комітетом Оборони Українських Політв'язнів. Лондон.

ХАРКІВСЬКИЙ
ЦВИНТАР РІК 1933
ЗАМЕРЗЛІ ТРУПИ
ЖЕРТВ ГОЛОДУ.

ВИННИЦЯ.
ХРУЩОВСЬКІ МАСОВІ
ГРОБИ УКРАЇНСЬКОГО
НАСЕЛЕННЯ В РОКАХ
1938-40